

Бобіна О. В.

ВИКЛАДАЧІ НУК – ЛІТЕРАТОРИ МИКОЛАЄВА

Без сумніву світосприйняття «технаря» і «гуманітарія» відрізняється. Іноді «технарю» не вистачає емоційності і ліричності в своїй повсякденній діяльності. А «гуманітарії» страждають багатослів'ям, синонімічністю думки, її надто великою плінністю. В історії НУК немало викладачів і співробітників які зарекомендували себе як творчі особистості не лише в професійно-педагогічній сфері. Самим відомим був ректор МКІ М. Олександров. Він писав професійні картини. Цікавим явищем «непрофесійного» життя фахівців природничих і технічних наук є літературна діяльність. За останні тридцять років НУК подарував Миколаївщині і Україні ряд непересічних письменників і поетів. За побіжними підрахунками маємо таких літераторів як Крючков Ю. С., Соловійов С. М., Левенберг В. Д., Мацкевич В. В., Радченко М. І., Белікчі М. Д., Рижков О. С., Цицюра К. В. Ряд викладачів НУК можна віднести до популяризаторів науки, це – Шостак Б., Марцинковський І. Б., Бугаєнко Б. А., Галь А. Ф. Цікавими видаються мемуари не лише Ю. С. Крючкова, а і В. Г. Матвеева.

Самим відомим і плодовитим в цій творчій плеяді є Ю. С. Крючков (1928 р.). Його творчий літературний доробок важко підрахувати, тому, що з'являються нові літературні і науково-популярні праці, мемуари, краєзнавчі праці інше. Як зазначає автор, частина його книг написана і чекає свого видання, частина видана, частина пишеться, для частини збираються матеріали. Життєвий, науковий і творчий шлях автора є, без сумніву темою цікавою просопографічної праці. Спеціалізовані наукові і історичні твори Ю. С. Крючкова достатньо відомі серед фахівців і тих хто любить Миколаїв. Але на нашу думку, автор розкривається в серії мемуарів і щоденників, що побачили світ в 2000–2010 рр. Життя автора увібрало в себе епоху від 20-х рр. ХХ ст. до сьогодення. Автор народився і жив до 1941 р. в Миколаєві. Війну, до 1944 р. пережив в евакуації. В 40-50-ті рр. навчався в МКІ і працював на ЧСЗ. В 1956–1973 рр. навчався і працював в Ленінграді (Санкт-Петербург, Росія). З 1973 р. повернувся до Миколаєва. Роботи Юрія Семеновича розкривають внутрішній світ особистості, яка прожила цікаве і

насичене життя, і яка готова поділитись своїми думками не нав'язуючи їх. Крючков Ю. С., на відміну від багатьох представників його покоління намагається бути не лише критичним, але і чесним. Ми вважаємо що Крючков Ю. С., поки що єдиний в Україні «технар»-науковець, який чесно заявляє про відповідальність представників технічної інтелігенції за свої справи. І в цьому він схожий з академіками А. Сахаровим і А. Легасовим. Саме тому науково-популярні, художньо-меморіальні твори відомого миколаївця є важливим історичним джерелом з історії радянської України і СРСР, адже через достатньо глибокі фактографічно-насичені, суб'єктивні переживання складається об'єктивна картинка (або як пише сам автор «калейдоскоп») епохи від 20-х рр. ХХ ст. до початку ХХІ ст.

Якщо Ю. С. Крючков вже давно не викладає, то С. М. Соловійов (1928 р.) ще донедавна читав лекції студентам. Станіслав Миколайович народився в Новосибірську. Юність провів в невеличкому місті на Волзі – Хвалинську. З 1960 р. С. М. Соловійов працює в МКІ і НУК. В професійній діяльності С. М. Соловійов був і факультет журналістики Київського державного університету імені Т. Шевченка. Відомий вчений, автор близько десятка різнопланових художніх творів. Серед них «Один ... і все людство», «Вітівки Дмитрика Цибульки», «Думки. Недодумки. Легкі думки. Максими», «Два адмірала».

Продовжує працювати в НУК Владислав Вітольдович Мацкевич. В. В. Мацкевич потомок поляків яких вислали в середині ХІХ ст. до Сибіру. Народився в Забайкаллі (Росія) в 1934 р. Після війни 1941–1945 рр. жив у м. Вознесенську. Закінчив Вище військово-морське інженерне училище в Севастополі. Довгий час проходив військову службу на підводних човнах СРСР. Після відставки, з 80-х рр. працював на військовій кафедрі МКІ, а згодом очолив метрологічну службу університету. Другою половиною життя в університеті стала творчість. Владислав Вітольдович відомий тим, що відродив ім'я адмірала Степана Макарова для університету. В 1948 р. МКІ рішенням влади було присвоєно ім'я адмірала. Для тодішніх студентів це було досить несподівано, адже адмірал був царським.

В. В. Мацкевич з часів своєї роботи почав активну пошукову і краєзнавчу діяльність присвячену цій непересічній особистості. Згодом, за його активності з'явився музей адмірала С. Макарова в МКІ-НУК, «Макарівські читання» – конференція серед студентів, презентації робіт присвячених діяльності адмірала. Останні роки виявили ще одну грань таланта – красне письменство. Протягом 2008–2015 рр. вийшли друком три збірники оповідань «Флотські байки: служили три товариша». Автор згадує історії флотського життя, своїх друзів, змальовує атмосферу служби на підводному човні не прикрашаючи її, без «ура-патріотизму» і без «у советских собственная гордость». Легкий стиль, іронічність і гумор, інколи неприємно відверті для декого думки, відмінні риси прози В. В. Мацкевича. Для української прози це знайомий жанр – усмішки, відомий завдяки творчості О. Вишні і О. Ковіньки.

Всім трьом авторам притаманна легкість стилю, гарне володіння руською мовою, зрозуміло-побіжний дидактичний компонент. Ю. С. Крючков і В. В. Мацкевич до життя становляться з більшим гумором, С. В. Соловйов дивиться на життя філософським поглядом. Серед миколаївських літераторів, на нашу думку, вони займають місця поряд з А. Маляровим.

На жаль в традиції літературної творчості в НУК є розрив. Середнє покоління, покоління 40-50-ти річних віддається більшою мірою своїй безпосередній педагогічній і науковій діяльності. Але є молодь. Самим відомим серед молодих прозаїків є Олександр Сергійович Рижков. Перші

праці побачили світ у 2005 р. О. С. Рижков захоплюється фантастикою. За ці десять років з'явилося декілька збірників оповідань і невелика повість. Загалом більше трьох десятків публікацій. Автор представляє свої праці в світовій мережі на відміну від старшого покоління. Завдяки О. С. Рижкову в НУК започатковано проект «Літературу в маси!». Всі бажаючі можуть видати свої перші літературні проби в типографії університету. Уже видано декілька поетичних збірок. На жаль за останні три роки в рамках проекту не з'явилося нових праць.

Серед літераторів НУК вагоме місце посідають поети. Серед них М. І. Радченко, М. Д. Белікчі, К. В. Цицюва.

Самий відомий доробок у М. І. Радченко з його збірником «Запах жінки» (2013). М. Д. Белікчі і К. В. Цицюра молоді поети збірки яких побачили світ завдяки проекту «Літературу в маси».

Самим загадковим літератором є автор поетичних творів В. Д. Левенберг. Як він сам писав в 1995 р., йому «відкрився канал зв'язку з космосом»; він почав писати вірші і став «поетом-психографом». Тоді ж видав кілька томів своїх поезій. На жаль В. Д. Левенберга вже немає з нами.

Побіжний огляд літературної творчості «наших технарів» підтвердив стару житейську істину, висловлену великим українським ліриком М. Рильським: «У щастя людського два рівних є крила, троянди й виноград, красиве і корисне!».

Горбенко К. В., Смирнов О. І.

АРХЕОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛАБОРАТОРІЇ АРХЕОЛОГІЇ ТА ЕТНОЛОГІЇ МНУ ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО У 2015 РОЦІ

Упродовж польового сезону 2015 року комплексна експедиція лабораторії археології та етнології Миколаївського національного університету та науково-дослідного центру «Лукомор'є» інституту археології НАН України організувала та провела ряд археологічних досліджень стародавніх пам'яток (поселень та кургану), що знаходяться в межах сучасного міста Миколаїв та на території Херсонської області біля села Сергіївка (Каховський район).

На території Миколаєва продовжено дослідження городища Дикий Сад (роза вулиць Артилерійська та Набережна) та розпочато розкопки в межах Заводського району міста (селище Велика Корениха).

Городище Дикий Сад (XIII – XI ст. до н. е.)

У 2015 році розкопки проводилися на території «Ближнього передмістя» городища (розкоп № 19, кв. 14-16; 20-24; 30-35; 40-46; 53-56; 65-67) біля приміщення № 13. Площа досліджень склала 100 м². Основна частина розкопу не налічувала